

Nguy n Tr n Di u H ng là tác gi vi t v n c M t năm đ u tiên, đã hai l n nh n gi i. Cô hi n s ng và làm vi c t i Santa Clara và v n ti p t c vi t. Sau đây là bài vi t cu i năm c a cô.

T ng là quen bi t thì m i chuy n th ng l ng, h p đ ng s tr nên d dàng h n, nh ng th c t ng c h n i. Càng quen bi t nhau, nhi u ng i l i càng đâm ra coi th ng nh ng h p đ ng th ng m i dù b ng gi y tr ng, m c đen hay b ng l i h a v i s th a thu n gi a hai bên.

Tr ng h p đó đã x y ra v i Cô Tân, cô giáo cũ năm đ u Trung h c c a Huyền.

Ngày Th y con sinh ti n, nh ng chuy n s a ch a, tân trang nhà c a đầu có bao gi Cô ph i nhúng tay đ n, m i chuy n đã có ng i đàn ông trong gia đình quán xuy n.Th y m t đi, ngoài n i tr ng v ng vì m t n a c a mình đã v cỗi vnh h ng, đôi khi Cô Tân còn th y m t m i vì Cô ph i th ng l ng, theo dõi công vi c c a nh ng ng i th s a ch a nhà c a, m t lãnh v c khá xa l v i đa s đàn bà con gái.

Tho t đ u, đ d dàng h n, Cô tìm l i đi n tho i c a nh ng ng i th chuyên nghi p v construction v n s a ch a nh ng căn nhà c a Th y Cô, nh ng căn nhà có s tu i g n ngang ng a v i s tu i nh ng senior citizen đ c h ng discount t m t s c a hàng vào m t ngày c đ nh nào đó trong tu n.

Cũng là "ng i x a" nh ng s ti n công ph i tr cao h n "s ti n x a" nhi u, đi u đó thì còn ch p nh n đ c vì giá c th tr ng đã thay đ i, ng i đi làm đ c tăng l ng m i năm thì ng i làm ngh t do cũng ph i đ c đi u ch nh ti n công m t cách h p lý. Nh ng ch t l ng công vi c thì t l ngh ch v i s ti n gia tăng nhi u khi g n g p đôi. Rút kinh nghi m t m t l n b c mình v i k t q a công vi c đ i m c yêu c u và s ti n ph i tr cao h n g n g p đôi đ ki n, cô Tân quay qua b n bè đ tìm nh ng "reference" đáng tin c y. Cô nh n đ c m t danh sách g n đ y kín m t trang gi y t nh ng công ty xây đ ng chuyên nghi p b th đ n nh ng ng i tháo vát làm ngh handy man v i cái xe truck đ y đ đ ngh nh m t kho v t li u xây đ ng l u đ ng. Cô quy t đ nh ch n m t ông handy man ng i cùng đi l m t nhà th Vi t Nam m i Ch nh t.

T ng là cùng đ ng h ng, l i th ng đi l cùng lúc cùng n i m t giáo x Vi t Nam, v y mà "business là business" không có bóng dáng c a nh ng l n g t đ u chào nhau, đôi khi l i b t tay chúc lành cho nhau m i cu i l nhà th khi v linh m c v a ch m đ t bài gi ng c a mình. Gi ng nh m t câu nói đ c truy n mi ng t r t lâu c a dân gian Vi t Nam "Quen m t đ t hàng". Cô Tân ph i tr m t s ti n còn cao h n c s ti n ph i tr cho nh ng Công Ty xây đ ng chuyên nghi p mà ch t l ng công vi c thì khác xa v i s ti n nh kho ng cách nh anh c và em út.

Huyền đ c Cô k nh ng kinh nghi m không vui đó m t l n cu i tu n g i đi n tho i thăm Cô giáo cũ năm đ u Trung h c Vi t Nam. Nh l i kinh nghi m đi thuê ng i s a ch a nhà c a c a m t anh b n thân, và th y Cô đã m i m t sau nh ng h p đ ng s a ch a nhà c a v i nh ng ng i quen, Huyền đ ngh Cô đ n Home Depot thuê nh ng ng i M Tây C v n đ ng b i đ u xe ch vi c làm. C Cô l n trò đ u là đàn bà con gái, dù tháo vát đ n đâu cũng ch a bao gi tr c ti p làm hay đi u đ ng m t công trình s a ch a nhà c a nào nên Huyền ph i làm "research online" trên internet đ l y nh ng l i khuyên và nh ng "reference" c a nh ng chuyên gia s a ch a nhà c a t m c đ qu c gia đ n m c đ thành ph . M t ph n m i c a th k 21

đã gõ n h t, t ng ch ng nhanh h n th i gian m t c n b o r t l t qua Thành ph vào mùa Đông, nên ch c n m i l m phút online, Huyền đã có danh sách "do s and don ts in home construction" (nh ng đi u nên và không nên làm trong vi c s a ch a nhà c a) Huyền c n th n in ra hai copies, m t cho Cô Tân và m t cho mình. Chuy n đó không khó nh ng đ n lúc tìm đúng ng i đ thuê thì "nhiều khê" h n nhi u.

Cô Tân và Huyền tr i qua gõ n hai gi đ ng h m m t ti m Home Depot đ quan sát, và "ph ng v n: nh ng ng i M đ ng thành t ng nhóm ch xin vi c b i đ u xe. Tr c đó, c Cô và Huyền đ u ph i ăn m c nh "Joe the plumber", nghiã là qu n Jeans lo i r ng thùng thình b c ph ch, áo sweat-shirt cũng r ng không kém qu n, m t lo i áo qu n mà Huyền ch m c khi c n ph i t làm mình chìm vào dòng s ng c a blue collar workers. Cô và trò đã đ u v i nhau:

- C t ng t ng nh mình là vua và quan ngày x a gi đ ng th ng dân ra kh i kinh thành đi thăm dân cho bi t s tình .

Hai th y trò ng i trong xe đ u khu t sau m t tàn cây và m t hàng rào th a b ng m t lo i giây leo đ c c t b ng ph ng trên đ u, chăm chú quan sát đ i quân h u h t là ng i M đ ng ch vi c b i đ u xe c a ti m Home Depot, ng i tr nh t ch c ch a đ n hai m i, ng i già nh t ch c cũng ch đ tu i b n m i.

Có nh ng ng i đ ng đó c ngày tr i không ai bu n đ n h i, có nh ng ng i may m n h n, đ c m t ngày "blooming business", h t ng i này thuê t m t công vi c đ n gi n nh khiêng vác m t món đ v a n ng v a quá kh hay đ c ng i thuê ch lên xe đ n m t đ a đi m khác làm nh ng vi c ch c n s c nh ph th h đ n nh ng vi c ph c t p h n c n m t chút khéo tay và m t chút trình đ đ đ c và hi u nh ng b n h ng đ n b ng ti ng Tây Ban Nha.

Huyền v n nh anh b n thân có c m t khu apartment l n và m t vài căn nhà cho thuê. V n là m t k s chuyên làm vi c v i nh ng s đ k thu t r t chi ti t, Anh l i khéo tay và k tính, nên sau m t l p h c căn b n v construction Home Depot, Anh t s a ch a t t c nh ng h h ng v nhà c a, nh ng vi c c n s c n ng thì Anh thuê nh ng ng i M Tây C v n đ ng ch vi c c các chi nhánh c a Home Depot. Ch sau m t vài tháng Anh đã bi t khá rõ trong đ i ngũ nh ng ng i M v n đ ng b i đ u xe c a h ãng bán v t li u xây đ ng quen thu c Anh v n ghé đ n, ai là ng i ch u khó làm vi c, ai là ng i ch "ch u ăn mà ít ch u làm".

T đó, Anh có c m t nhóm ba ng i M anh v n th ng xuyên thuê cu i tu n khi Anh có nh ng công trình s a ch a nhà c a c n có s c lao đ ng. M i l n th y cái xe "truck làm ăn" màu xám nh t quen thu c c a Anh c ng vào khu đ u xe c a Home Depot, m t ba ng i M quen thu c đó sáng lên, vì h bi t ít nh t hôm nay h s đ c ăn u ng đ y đ và bu i t i có m t ít ti n đ em v . Có l n ch đ n c a hàng Home Depot đ mua v t li u xây đ ng c n thi t, không c n ph i thuê ng i ph vi c, th y ánh m t hy v ng, vui m ng c a ba "nhân viên M Tây C" đã tiu ngh u, bu n thiu qua kinh chi u h u khi xe Anh t t ch y ra kh i b i đ u xe mà không ng ng l i ch h đ ng.

T đó v sau, Anh ch ghé c a hàng quen thu c đó khi có nhu c u thuê ng i lao đ ng. N u ch c n mua đ c n dùng, Anh ch u khó lái xe đ n m t c a hàng xa h n vì không mu n làm h hy v ng r i l i th t v ng trông t i nghi p nh nh ng đ a tr đ ang đ i b ng, h m h ch M mang th c ăn v t ch nh ng r i l i không đ c gì h t!

M t vài l n đi theo Anh, quan sát Anh ph ng v n và thuê m t vài ng i M b i đ u xe c a Home Depot, Huyền đã h c đ c m t s nguyên t c đ ph ng v n và thuê đ c đúng ng i làm vi c chăm ch , đúng yêu c u đ t ra.

Nh ng nh n xét đó giúp Huyền r t nhi u khi cùng cô Tân đi tìm đúng ng i có kinh nghi m ho c kh năng s a ch a nhà c a. C Cô và Trò đ u chu n b "homework" đ y đ - k c nh ng câu ti ng Tây Ban Nha đ n gi n Huyền v n nh t m t l p "Spanish for Beginners" t

h n c ch c năm qua gh tr ng Đ i h c- tr c khi ra bãi đ u xe c a c a ti m Home Depot đ a ph ng đ thuê ng i s a ch a nhà c a cho cô Tân.

Thuê ng i M làm vi c thì không s có c nh "quen m t đ t hàng", không có c nh b phàn nàn "ng i đ ng h ng c mà không ch u thông c m cho nhau ", nh ng l i có tr ng i khác là nhìn vào m t h , không đoán đ c h nghĩ gì m t cách t ng đ i chính xác nh khi nhìn vào m t ng i cùng ch ng t c, nên Huyền đã đùa v i cô:

- Cô i nhìn vào m t ng i M . Minh l i là ng i Vi t thì không cách chi th y đ c "màu n ng hay là màu m t em", cũng không th y câu "con m t là c a s tâm h n đúng n a ph i không th a cô?

Tính khô hài t nh ng năm hai m i đ ng trên b c gi ng v n còn l i v i cô Tân sau bao nhiêu năm tháng, bao nhiêu v t đ i sao đ i, nên cô tr l i v i ti ng c i trong tr o nh th i còn đ ng trên b c gi ng:

- Lo gì nh i, không nhìn đ c b ng c a s thì mình nhìn b ng c a chính!

Và đ nhìn đ c b ng "c a chính" hai th y trò đã ph i tr i qua h n ba ti ng đ ng h quan sát đ i quân trên đ i ba ch c ng i M đ ng ch vi c b bãi đ u xe c a Home Depot. H u h t h đ u khá "đ m ng i" theo l i nói c a ng i B c, "phì nhiều" theo l i ví von c a ng i Trung, "t t t ng" theo cách di n t c a ng i Nam, hay "chubby" nh ch dùng c a ng i M .

Cu i cùng, Cô và Huyền ch n đ c b n ng i cho "final interview", đ a trên "c a chính", nghĩa là b ng thái đ , c ch và t cách c a h . Hai Th y trò m i hai ng i đ u tiên đ n m t xe bán Hot Dog tr c c a ti m Home Depot, mua cho h m i ng i m t bánh Hot Dog và h i h v kinh nghi m cùng kh năng làm vi c c a h . Thôi thì đ th ngôn ng đ c x d ng, t "broken English" c a m y ông M đ n "broken Spanish" c a Cô và Huyền, đ n c "non verbal language" nghĩa là nói b ng tay. y v y mà đôi bên đ u hi u nhau, r t "th gi i đ i đ ng", r t vui v , vì hai th y trò tìm đ c đúng ng i có kh năng s a nhà cho cô Tân v i ti n công t ng đ i h p lý, v a ph i, và nh ng ng i M tìm đ c vi c làm trong ngày, đ c ăn u ng free c ngày và cu i ngày l i có ti n đ em v cho gia đ ình.

Cô Tân ch n m t cái bàn kê khá bi t l p kê ngo ài hiên ti m Home Depot c a cái xe bán Hot Dog, cũng do m t ng i M khá phức h u làm ch . Trong lúc Cô ph ng v n m t nhóm hai ng i M thì Huy n ch y đ n làm quen v i ông ch xe Hot Dog, l y "free reference" và nh ông "đ c" giùm tâm h n c a nh ng ng i đ ng h ng qua "c a s ". Là đ ng h ng c a nhau, thì đ đ c nhau qua ánh m t h n.

B ng "c a chính", b ng quan sát và nh n đ nh, Cô Tân và Huyền ch n ra đ c b n ng i. Hai ng i cu i cùng đ c thuê b ng "reference" c a ông M Tây C , ch xe Hot Dog, đã r t t n tình "mách n c" cho hai th y trò nh bán đ c c ch c ph n bánh Hot Dog. B i vì ngoài vi c m i h ăn Hot Dog, Cô Tân còn chu áo mua cho "hai ng viên không đ c tuy n ch n" hai ph n Hot Dog "take home", nh là m t l i c m n th i gian h đã b ra cho cu c ph ng v n m i phút. Bao gi Cô cũng chu áo nh h n ba m i năm tr c cô đ n c l p 6/1 c a Huyền đi ch i núi Châu Th i, trong l p có m t đ a b b nh không đi đ c, Cô đã nh c nh tr ng l p mang quà v cho ng i b n đã "b cu c ch i" vì m t c n c m cúm đ n b t ng .

Huyền lái xe ra kh i bãi đ u xe c a Home Depot, cô Tân ng i bên c nh nhìn qua kính chi u h u đ ch c ch n là hai ng i M trên cái xe truck cũ k không b l c gi a đ ng, Huyền nh c cô:

- Cô review l i các t gi y em đã in ra t internet đi cô, đ h có c m giác là mình bi t nhi u v

công việc mình thuê họ làm và không dám làm qua loa cho xong việc. Em sẽ lái chòm và cho đèn báo hiệu trước công mìn rồi ngang đường khác, chắc chắn họ không lạc đâu. Cô yên tâm, em đã dặn đường cho nhieu người rồi, không khi nào bị lạc, trừ khi em quên "cố gắng".
Huyền nghe Cô kể rồi thì tỏ ra hai người kia có vẻ có trình độ và kinh nghiệm về cả nhà cả học, nhưng hai người mà Cô chọn để thuê cả nhà cho Cô có hoàn cảnh đáng thì nghĩ phải học, và trình độ họ cũng không đến nỗi quá để có thể cả nhà cái bên nhà chén và thay cái máy xay thức ăn thì đã biết bên nhà chén. Hai người mà Cô không thuê, về khả năng cả học, họ có thể tìm được công việc khác trong ngày không quá khó khăn nhưng hai người này nếu không ai thuê họ làm hôm nay thì thì đó gia đình họ sẽ không được ăn uống đầy đủ, và cuộc sống tháng nhieu khi không đến tiền trả tiền thuê nhà. Dù đã chuẩn bị "homework: rút ra ý đồ, cô Tân về có một chút tình người (tuy khác nhau da khác ngôn ngữ) trong việc thuê người dù là chỉ một vài ngày cho một công trình cả nhà nhà cả rút ra.

Huyền nhớ lại ánh mắt cả nhà học em bé Mạnh bỗng rồi đi bán hàng quần và những vẻ sờ sờ của kẻ niếm bãi biển Tijuana cả Mỹ Tây C, gần biên giới cả Mỹ và M. Ngoài những em bé ngây thơ thì nghĩ phải, còn có những bà mẹ trẻ trẻ thì chi chi của nylon như bên vỉ hè, bán đồ sơn mài mà nghề thủ công cho du khách, bên cạnh những món hàng thô sơ, thì nghĩ phải là một bộ quần con thì một vài tháng đến ba tuần rồi mẩn lác quanh mình, trông còn thì nghĩ phải học nên về để đi du khách, trong đó có cả Huyền chọn mua hàng, mặc dù những món hàng cả bà mẹ trẻ đó, chắc chắn qua tuổi hai mươi, không sờ sờ và đẹp như những món hàng cùng loại trên các sàn hàng có vẻ "bên ngoài" học nên mặc đẹp theo những quán ăn và khách sạn. Hình đó dĩ nhiên mang Huyền về lại về những em bé Việt Nam thì nghĩ phải phải một ngày hai ngày kiêu kiêu thì tuột đáng lẽ chỉ để đi học và để cha mẹ hay phúc lợi xã hội nuôi mà buồn thay rồi đồng người Việt Nam "ăn nên làm ra" trong nước, chắc đã "quen mặt" nên không hề may mắn xúc động. Lòng thì tâm cả học về kiên cố và "kinh nghiệm cao tay" trước nỗi khổ cả để học lại. Trước đây trong một lần du lịch sang M, Huyền đã từng đến gặp một người thì nghĩ phải nghĩ phải một món hàng xấu học, kém phẩm chất học; và cũng cả biết mình phải làm gì về món hàng đó. Cũng như bây giờ cô Tân chọn thuê hai người M tay nghề kém học mặc dù trước cùng một người công vì cùng một lý do, đôi mặt cả học, những cái cả sẽ tâm học rồi tu buồn, thì nghĩ phải và cam chịu, Dù là chọn người nào, màu mặt nào đi nữa, những người nghèo, không có cả học để đi học, không được may mắn sinh ra thì một gia đình no đủ, hay một xã hội phát triển có đầy đủ phúc lợi và tình người về học để giúp đỡ. Bởi vì nếu không được đi học, những "cả sẽ tâm học" sẽ thì về học, và dặn dặn đi về đáng buồn là "cả chính" sẽ bị tàn phá.
Qua kính chiếu học, Huyền nhìn thấy hai người M Tây C đang lái chiếc xe truck cũ kỹ, trông thì nghĩ phải chính học, đang theo sau Huyền nét mặt thì học học, cả sẽ tâm học học lái niềm vui, niềm vui rồi đến giờ học học niềm vui cả con nít để quà khi mẹ đi học về. Niềm vui thì nghĩ phải nhieu những đôi lúc đem lại cả một học học phúc dù chỉ thoáng qua, những làm cả cả sẽ học cả chính sáng lên, rồi học học màu học cả mùa Xuân.